

Tot het begin van die staatkundige opbouw kon het uiteraard niet komen, zolang het hoogste gezag over Borneo en de Grote Oost niet bij Nederland berustte, maar midden mei '46 mocht van Mook aannemen dat de overdracht van dat gezag (dat na het vertrek der Australiërs bij Mountbatten berustte) niet lang op zich zou laten wachten. Op 21 mei zei hij in een radiotoespraak o.m.: 'De regering acht thans, in afwachting van de ontwikkeling van zaken op Java en Sumatra, het ogenblik gekomen voor georganiseerd overleg met die gedeelten van de bevolking die zich vrij kunnen uitspreken.'¹ Vier dagen later, op 25 mei, ging Mountbatten er in een met van Mook in Singapore gehouden conferentie akkoord mee dat zijn gezag over Borneo en de Grote Oost op 15 juli zou eindigen. In grote haast werd vervolgens door van Mook en zijn medewerkers een conferentie van vertegenwoordigers van Borneo en de Grote Oost voorbereid die op 16 juli in het bergoord Malino (Zuid-Celebes) zou worden geopend.

Wie zouden die vertegenwoordigers zijn?

Alleen in de Minahassa, op Ambon en op Bali was sprake van een verkiezing: in de Minahassa door een kort tevoren ingestelde Voorlopige Vertegenwoordigende Raad welks leden (hoofdzakelijk volkshoofden die zich onder de *Nica* geschaard hadden) overigens allen door de Nederlandse resident waren benoemd, op Ambon door de gekozen Molukkenraad, op Bali door een Adviesraad. Elders waren het de Nederlandse bestuursambtenaren die aan Batavia berichtten, welke personen huns inziens voor deelneming aan de conferentie in aanmerking kwamen. Onder hun kandidaten waren pro-Republikeinse figuren — dezen werden evenwel uit de groep die Zuidoost-Borneo zou vertegenwoordigen, volledig geweerd juist omdat de Republiek daar een sterke aanhang had. Van Mook maakte de definitieve selectie samen met de directeur Binnenlands Bestuur dr. Hoven (die tot algemeen regeringscommissaris voor Borneo en de Grote Oost zou worden benoemd) en met twee Indoneziërs: de Ambonnees J. Tahija en de pas-benoemde Sultan van Pontianak, Hamid II Alkadri. Laatstgenoemde had de Koninklijke Militaire Academie in Breda doorlopen en was in het Knil tot de rang van kolonel opgeklommen, Tahija, oorspronkelijk onderofficier, was er kapitein in geworden. Beiden waren intelligent maar terwijl Tahija een rustige en

¹ Aangehaald in *NIB*, dl. IV, p. 315.